

El rebuig adverbial

Dij, 29/05/2014 per Ramon Bassas

[Roba estesa](#)

Aquests dies, sobretot per motius de feina (una feina agraïda, ja veieu) i coincidint amb la campanya electoral, he escoltat diverses intervencions de [Lluís Duch](#), arran del seu nou llibre [Religión y política](#), que aprofito per recomanar, encara que quedí malament, perquè és un llibre fonamental per saber on som i, de passada per diagnosticar els tics "religiosos" de la política i els polítics de la religió. Però no volia parlar d'això, sinó d'una de les aportacions de Duch, des de fa anys, i que ha repetit en aquestes trobades. Es tracta de la "condició adverbial" inherent a l'home i que resumiríem així: som homes (o dones) perquè vivim -conscientment- en un determinat espai i temps (del 'com', 'quan', 'qui', 'on'...), amb la seva contingència, amb el seu sedàs cultural (una altra aportació de Duch és que no hi ha possibilitat humana "extracultural" i que, per tant, tot "l'inexpressable" ho hem d'expressar amb els termes limitats de la nostra cultura), amb la seva perspectiva, provisionalitat, etc...

I dilluns passat, a Mataró, Albert Sàez, subdirector d'*El Periódico*, en una de les activitats amb motiu del 25è aniversari del programa "[Creure avui](#)", de *m1tv*, va fer-nos notar com, per ell, una de les característiques de la deshumanització és la pèrdua de límits del temps i l'espai que viu la nostra cultura (per cultura entenc els codis que vostè, jo i la resta de ciutadans ens relacionem). Posava exemples de l'ús conjunt termes antagònics o estranys que fa servir el llenguatge (el cas de "temps real", o el "no lloc") per preguntar-se, a continuació, quina mena d'homes som, esclar, perduts en temps que no sabem si són reals o no o en llocs que tampoc sabem si estem trepitjant, seguint l'exemple. L'extraordinari esclat dels sistemes d'hiperconnexió a través de la xarxa, amb les "virtualitacions", ajuda progressivament a aquesta tendència.

La pèrdua de consciència de les "coordenades humanes", temps i espai, ens faria indefectiblement, doncs, menys humans. I, al revés, l'aposta per la humanització (la conferència de Sàez dedicava bona part a parlar sobre el rol humanitzador de l'Església) passaria pel redescobrimt d'aquestes coordenades. Sóc aquí, som aquí, i vivim ara mateix, un ara que viu entre el passat, l'espera, la memòria, i el futur, la paciència, l'esperança. No passa, això, per blasmar la hiperconnexió, crec, sinó per viure aquests fenòmens amb l'àncora clavada al món real, diria. La consciència de temps i espai, una mena de principi de realitat freudià, ens dóna compte, alhora de la posició perennement relativa, provisional i conjuntural de l'experiència humana, de manera que també deshumanitza tot allò absolut, definitiu o pretesament estructural.

No estem, crec, davant un debat purament especulatiu o teòric. En tenim multitud d'exemples. Sàez es preguntava fins a quin punt el conjunt de la societat no va patir certa desorientació "adverbial" quan a Espanya l'endeutament privat va arribar als límits que la crisi ha destapat. Ara acabem de passar unes eleccions en què bona part de l'opinió publicada celebra "la fi" del bipartidisme arran de la forta davallada dels grans partits del sistema polític català i espanyol (*hard* en estructura, *soft* en ideologia) i la irrupció d'altres partits (*soft* en estructura, *hard*

en ideologia), fent que instruments menys complexos tinguin més força quan més complex és el mapa.

A mi, contràriament al que sembla, aquest escenari trobo que segueix la lògica deshumanitzadora de la pèrdua de coordenades espai/temps. Poso dos exemples. Primer, el dels programes. En mots casos, cànids, voluntaristes, sense donar valor al llegat polític ni al consens, linials, enlluernadors, populistes, etc... Segon, el del rebuig de la política complexa i relativa (que a mi em sembla l'única possible, en democràcia). La política no serà mai una tria entre bo o dolent sinó, anant bé, i sense saber quin és quin, entre el dolent i el menys dolent, a veure si ens entenem. Bé, no sembla que es vegi així, ara, en aquest més enllà de les coordenades espai/temps on es veu tan "clar" el bo i dolent de cada cosa. Alguns en diuen "utopia" (o "independència"). Ja dic que són uns cànids. D'aquest tema en vaig parlar ([aquí](#)) quan va sortir el famós Procés Constituent, ara fa un any i crec que ara va a més.

Foto: *ElDiario.es*